

Dzień dobry! kl. Ia

Temat: Wnętrze Ziemi, procesy endogeniczne – powtórzenie.

Do powtórzenia proszę przygotować podręcznik i materiał z e-podrecznika

2. Czy ruch płyt litosfery wpływa na powierzchnię naszej planety?

Główną przyczyną ruchu płyt litosfery są [prądy konwekcyjne](#) w płaszczu ziemskim. Unoszące się z wnętrza Ziemi masy rozgrzanej materii po dotarciu do sztywnych płyt litosfery rozplywają się na boki, rozrywając i rozsuwając sąsiadujące płyty. Najczęściej są to relatywnie cieńsze płyty oceaniczne. Następuje wówczas [spreading](#), na dnie oceanu pojawia się [dolina ryftowa](#), a po obu jej stronach, symetrycznie formuje się grzbiet oceaniczny. Powstaje nowe dno oceaniczne.

Ziemia ma swój stały kształt i rozmiary, więc jeżeli w jednym miejscu tworzy się nowa skorupa ziemska, w innym musi jej ubywać. Dzieje się to w strefach [subdukcji](#), gdzie dwie sąsiednie płyty litosfery zbliżają się do siebie. Jedna z nich wsuwa się pod drugą i jest wciągana w głąb płaszczu. Efektem tego są inne zjawiska. Na dnie oceanu pojawiają się rowy oceaniczne, a na powierzchni wypiętrzają góry. Masy skalne, zgniatane i wypiętrzane w wyniku kolizji dwóch płyt litosfery, plastycznie wyginają się i powstają [góry fałdowe](#). Proces ten nazywamy [orogenezą](#), inaczej [ruchami górotwórczymi](#). Gdy masyw lądowy jest sztywny i odporny na fałdowanie, to podczas wspomnianych ruchów górotwórczych i towarzyszących im naprężeń zostaje pocięty [uskokami](#). Niektóre fragmenty ulegają wyniesieniu ([zrąb](#)) lub obniżeniu ([rów](#)), a teren przekształca się w [góry zrębowe](#).

Pod wpływem powolnego ruchu mas płaszczu ziemskiego w niektórych obszarach zachodzą także ruchy wypiętrzające lub obniżające skorupę ziemską na wielkich powierzchniach, zwane [ruchami epejrogenicznymi](#). W sąsiedztwie stref spreadingu, subdukcji i wielkich uskoków tektonicznych często spotyka się wulkany tworzące nieraz bardzo wysokie góry. Występują tu też silne trzęsienia ziemi. Oba te zjawiska stwarzają poważne zagrożenie dla mieszkających tam ludzi.

Na podstawie przesłanego tekstu spróbuj odpowiedzieć ustnie na następujące pytania:

1. Co to są prądy konwekcyjne?
2. Na czym polega spreading a na czym subdukcja?
3. Jakie procesy i zjawiska geologiczne zachodzą w strefach spreadingu a jakie w strefach subdukcji?
4. W jakich miejscach występują silne trzęsienia ziemi?
5. Jak dochodzi do powstawania gór fałdowych a jak zrębowych.

Powtórz temat: deformacje tektoniczne:

6. Wyjaśnij co to jest antyklina, synklina, fałd, monoklina, zrąb.

Łatwiej zapamiętasz jeżeli wykonasz rysunki

Narysuj przekrój przez góry fałdowe i na rysunku zaznacz antyklinę i synklinę

Narysuj przekrój przez góry zrębowe i zaznacz zrąb i rów tektoniczny

Na następne zajęcia prześlę zadania sprawdzające z tych tematów.

Rozwiązania będą oceniane.

Pozdrawiam